

Delprøve IV: Bevegelighet i taleorganene

Undersøkeren viser først bevegelsene for barnet, som så blir bedt om å prøve å gjøre det samme.

Underkjeven

Kan barnet viljestyrt og kontrollert			Følger tunga med?	
	Ja	Nei	Ja	Nei
1. senke underkjeven (gape)	☐	☐	☐	☐
2. føre underkjeven fra side til side i rask takt	☐	☐	☐	☐
3. skyve underkjeven fram (lage underbitt)	☐	☐	☐	☐

Leppene

Kan barnet viljestyrt og kontrollert		
1. trekke munnvikene til sidene [i]	☐	☐
2. lage trutmunn (runde leppene) [y] [ø]	☐	☐
3. åpne og lukke leppene i rask takt	☐	☐
4. holde leppene lukket rundt tunga når denne strekkes ut og trekkes inn i rask takt	☐	☐

Tunga og leppene uavhengig av underkjeven, som blir fiksert

Kan barnet si		
1. «la-la-la» mens det biter i en finger	☐	☐
2. «ba-ba-ba» mens det biter i en finger	☐	☐

Tunga

Kan barnet viljestyrt og kontrollert		
1. strekke tunga rett ut	☐	☐
2. strekke tunga ut og ned	☐	☐
3. strekke tunga ut og opp	☐	☐
4. bøye tunga bakover (retroflektere)	☐	☐
5. presse tunga mot alveolene (tannkammen) (kontrollerer muskulaturen under kjeven)	☐	☐
6. føre tunga til høyre munnvik	☐	☐
7. føre tunga til venstre munnvik	☐	☐
8. trykke tungespissen mot høyre kinn innenfra	☐	☐
9. trykke tungespissen mot venstre kinn innenfra	☐	☐
10. føre tunga fra side til side i rask takt	☐	☐
11. slikke seg rundt munnen	☐	☐
12. slikke innsiden av leppene og samtidig utsiden av tennene	☐	☐

Ganeseglet

Kan barnet

	Ja	Nei
1. blåse kraftig gjennom et rør uten at det kommer luft ut av nesen	☐	☐
2. blåse opp kinnene med tungespissen ute mellom leppene	☐	☐
3. puste med lukket munn	☐	☐

Et intakt og bevegelig ganeseagl skal først og fremst kunne danne lukke med bakre nesesevlgvegg. Det er ikke – som ofte antatt – nødvendig ved sugebevegelser.

Ganeseglet uavhengig av tunga

Kan barnet langsomt og tydelig si

1. « a m b a m b a »	☐	☐
2. « a n d a n d a »	☐	☐
3. « a n g g a n g g a »	☐	☐

Ved overgangen m → b beveger ikke leppene seg, ved overgangen n → d og ng → g beveger ikke tunga seg. Men ganeseglet heves ved hver av overgangene. Dersom en hører nasalering av vokalene, må en legge merke til om barnet lager ganeseaglslukke ved [p] [t] [k]. I så fall må vokalnasaleringen være funksjonell.

Stemmeleppene

Kan barnet

1. «klikke» med stemmeleppene	☐	☐
2. kremte med utgangspunkt i glottis-lukke	☐	☐
3. puste raskt ut og inn gjennom åpen munn uten ledsagende støy	☐	☐

Det lille stemmeklikket kommer i stand ved adduksjon, som er avgjørende for stemmeproduksjonen.

Oppsummering

Underkjeven:

Leppene:

Tunga:

Ganeseglet:

Stemmeleppene:

Konklusjon